

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5245/2531

นางศรีสุภา สุวรรณมาลัย และนางอัปสร จาติกวณิชในฐานะผู้จัดการมรดกของนางแสร่ ศิริออร์โจทก์ หลวงอาจ
อัครีการ หรืออาจ ศิริออร์ โดยนายเกษม ศิริออร์ผู้เข้าเป็นคู่ความแทนกับพวก.

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1465, ป.พ.พ. มาตรา 1466

ย่อ / หลักกฎหมาย

ก่อนที่จำเลยที่ 1 จะแต่งงานกับ ส.บิดามารดาของจำเลยที่ 1 ได้ยกบ้านและที่ดินที่ถนนทรัพย์ให้
จำเลยที่ 1 หนึ่งแปลง บ้านและที่ดินนั้นจึงเป็นสินเดิมของจำเลยที่ 1 เมื่อแต่งงานกันแล้วได้มาอยู่
กินที่บ้านหลังนี้จนมีบุตร 3 คน ก็ขายบ้านและที่ดินที่ถนนทรัพย์นำเงินส่วนหนึ่งไปซื้อที่ดินที่ถนน
สาธรรเหนือและปลูกบ้านอยู่ ต่อมาได้ขายที่ดินและบ้านที่ถนนสาธรรเหนือนำเงินส่วนหนึ่งไปรับซื้อ
ผากที่ดินแปลงพิพาท และผู้ขายผากไม่ไถ่คืนจึงตกเป็นของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นการได้มาโดยขาย
สินเดิมไปและนำเงินที่ขายได้มาซื้อที่ดินพิพาทจึงเป็นทรัพย์สินที่ต้องเอามาแทนสินเดิมที่ขายไป
แม้ก่อนจะนำเงินมารับซื้อผากที่พิพาท จำเลยที่ 1 ได้นำเงินที่ได้จากการขายสินเดิมไปซื้อที่ดินที่
ถนนสาธรรเหนือไว้ชั้นหนึ่งก่อน ก็ไม่ทำให้ผลในทางกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป เพราะที่ดินแปลงที่
ถนนสาธรรเหนือก็ถือว่าเป็นสินเดิมของจำเลยที่ 1 นั้นเองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา 1465 ก่อนทำการแก้ไข แต่อาคารโรงเรียนและตึกแถวจำเลยที่ 1 ออกเงินสร้างขึ้นบนที่ดิน
พิพาทหลังจากที่ดินดังกล่าวตกเป็นของจำเลยที่ 1 แล้ว และไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 1 ได้ใช้เงินที่ได้
จากการขายที่ดินแปลงที่ถนนสาธรรเหนือมาทำการก่อสร้างจึงเป็นสินสมรสตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1466 เดิม

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ เป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายของนางแสร่ ศิริออร์ ก่อนประกาศใช้
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ จำเลยที่ ๒ เป็นนิติบุคคลประเภทมูลนิธิมีจำเลยที่ ๑
เป็นผู้จัดการ นางแสร่ ศิริออร์ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๑ ก่อนตายได้ทำพินัยกรรมยก
ทรัพย์มรดกทั้งหมดให้แก่บุตรทั้ง ๗ คน คนละส่วนเท่ากันจำเลยที่ ๑ กับนางแสร่ ศิริออร์ ต่างฝ่าย
ต่างมีสินเดิมมาด้วยกัน และทำมาหาได้ทรัพย์สินร่วมกันอีก รวมทั้งที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ ๗๕๖๘
แขวงสามเสนใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานครพร้อมทั้งสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งมีอาคารโรงเรียนศิริวัฒนา
และตึกแถวสามชั้น ๙ คูหา มีชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ เมื่อนางแสร่ ศิริออร์ ถึงแก่กรรมไป
แล้ว สินสมรสดังกล่าวนี้ทั้งหนึ่งย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ผู้รับทรัพย์ตามพินัยกรรมทันที
แต่จำเลยที่ ๑ ไม่ยอมโอนให้กลับโอนกรรมสิทธิ์ไปให้แก่จำเลยที่ ๒ ขอให้ศาลเพิกถอนชื่อของจำเลย
ที่ ๒ ออกจากการเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้องโจทก์ ให้จำเลยส่งมอบโฉนดที่ดินและ
ให้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวให้โจทก์ทั้งหนึ่ง ถ้าหากไม่ปฏิบัติตามให้
ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา จำเลยทั้งสองให้การว่า จำเลยที่ ๑ แต่ฝ่ายเดียวมีสินเดิม
ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามฟ้องโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ได้มาโดยใช้เงินที่มาจากการขายสินเดิมรับซื้อผาก
ไว้แล้วหลุดเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ ใช้เงินที่ได้มาจากการขายสินเดิม
ปลูกสร้างโรงเรียนศิริวัฒนา และสร้างตึกแถวสามชั้น ๙ คูหาขึ้นบนที่ดินดังกล่าวที่ดินและ
สิ่งปลูกสร้างทั้งหมดจึงเป็นสินเดิมของจำเลยที่ ๑ ไม่ใช่สินสมรส ไม่เป็นมรดกของนางแสร่ ศิริออร์

ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้น พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงิน ๑,๓๓๐,๓๓๓ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ย ร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ค่าขออื่นของโจทก์สำหรับจำเลย ที่ ๑ มากไปกว่านี้ให้ยกให้ยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ ๒ โจทก์อุทธรณ์ ระหว่างพิจารณาของ ศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ ๑ ได้มีระยะลง นายเกษม ศิริออร์ ผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ ๑ ขอเข้าเป็น คู่ความแทนที่ผู้มรดก ศาลอุทธรณ์อนุญาต ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัย ข้อกฎหมายว่า เห็นว่าเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับที่ดินแปลงพิพาทนั้น ข้อเท็จจริงคงได้ความตามทาง นำสืบของโจทก์และจำเลยที่ ๑ ว่าก่อนที่จำเลยที่ ๑ จะแต่งงานกับนางแสร้ บิดามารดาของจำเลยที่ ๑ ได้ยกบ้านและที่ดินที่ถนนทรัพย์ให้จำเลยที่ ๑ หนึ่งแปลง เมื่อแต่งงานกันแล้วให้มาอยู่กินที่บ้าน หลังนี้ของจำเลยที่ ๑ จนมีบุตร ๓ คน จึงได้ขายบ้านและที่ดินที่ถนนทรัพย์แล้วนำเงินส่วนหนึ่งไป ซื้อที่ดินที่ถนนสารเหนือและปลูกบ้านอยู่ที่นี่ ต่อมาได้ขายที่ดินและบ้านที่ถนนสารเหนือ อีกแล้วนำเงินส่วนหนึ่งที่ได้จากการขายที่ดินและบ้านดังกล่าวไปรับซื้อผากที่ดินแปลงพิพาทแล้วผู้ ขายผากมิได้ไถ่คืน ที่ดินจึงตกเป็นของจำเลยที่ ๑ ได้ความเช่นนี้ศาลฎีกาเห็นว่าที่ดินแปลงพิพาท เป็นที่ดินที่จำเลยที่ ๑ ได้มาโดยขายสินเดิมไปและนำเงินที่ขายได้ซื้อที่ดินแปลงใหม่ ที่ดินแปลงใหม่ จึงเป็นทรัพย์สินที่ต้องเอามาแทนสินเดิมที่ขายไปแม้ก่อนจะนำเงินมารับซื้อผากที่พิพาท จำเลยที่ ๑ จะได้เอาเงินที่ได้จากการขายที่ดินและบ้านสินเดิมแปลงแรกไปซื้อที่ดินที่ถนนสารเหนือไว้ ขึ้นหนึ่งก่อน แล้วขายที่ดินและบ้านถนนสารเหนือมาซื้อผากที่ดินแปลงพิพาท ก็ไม่ทำให้ผล ในทางกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปเพราะที่ดินแปลงที่ถนนสารเหนือก็ถือว่าเป็นที่ดินอันเป็นสินเดิม ของ จำเลยที่ ๑ นั้นเองทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๖๕ ก่อนทำการ แก่ไข และโดยนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๕/๒๔๙๘ คดีระหว่าง นายสนธิ ควรเสนอ โจทก์ นางประคอง ชื่นจิตร กับพวก จำเลย ที่โจทก์อ้างว่าที่ดินแปลงพิพาทไม่เป็นสินเดิมของจำเลยที่ ๑ อีกต่อไป หากแต่เป็นสินสมรสระหว่างจำเลยที่ ๑ กับนางแสร้ ศิริออร์ โดยอ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๘๒/๒๕๑๘ นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงในคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวรูปเรื่องไม่ตรงกับคดีนี้ แต่สำหรับ สิ่งปลูกสร้างบนที่ดินแปลงพิพาทคืออาคารโรงเรียนศิริวัฒนาและตึกแถวสามชั้น ๙ คูหา นั้น ปรากฏว่า นายเกษม ศิริออร์ พยานจำเลยที่ ๑ เบิกความว่าอาคารโรงเรียนศิริวัฒนาและตึกแถว ๙-๑๐ คูหา จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ออกเงินส่วนตัวในการก่อสร้าง จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ขอออกใบอนุญาตใน การก่อสร้างด้วยตนเอง แต่จำเลยที่ ๑ หาได้นำสืบไม่ว่าเงินส่วนตัวที่นายเกษมเบิกความถึงนั้น เป็น เงินที่จำเลยที่ ๑ ได้มาอย่างไร ตามข้อเท็จจริงที่โจทก์และจำเลยที่ ๑ นำสืบมานั้น เห็นได้ว่าอาคาร โรงเรียนศิริวัฒนาและตึกแถวสามชั้น ๙ คูหา เพิ่งก่อสร้างหลังจากที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ ของจำเลยที่ ๑ แล้ว และไม่มีหลักฐานที่จะให้ฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้ใช้เงินที่ได้จากการขายที่ดิน แปลงที่ถนนสารเหนืออันเป็นที่ดินสินเดิมของจำเลยที่ ๑ ก่อสร้างอาคารดังกล่าว โจทก์เองนำสืบ อยู่ว่า อาคารโรงเรียนศิริวัฒนาและตึกแถวสามชั้น ๙ คูหา ผู้ขอสร้างอาคารพาณิชย์ในที่ดินของ นางแสร้ซึ่งอยู่ที่ถนนสีลมเป็นผู้สร้างให้แทนการจ่ายเงินสดเป็นค่าหน้าที่ดิน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้อง ถือว่าอาคารโรงเรียนศิริวัฒนาและตึกแถวสามชั้น ๙ คูหาบนที่ดินแปลงพิพาทเป็นสินสมรส ระหว่างนางแสร้และจำเลยที่ ๑ ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๖๖ เดิม เพราะเป็นทรัพย์สินที่บุคคลทั้งสองได้มาระหว่างสมรส ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ และนางแสร้ ศิริออร์ ต่างก็มีสินเดิมมาก่อนสมรส จำเลยที่ ๑ จึงมีสิทธิในสินสมรส ๒ ต่อ ๑ ส่วนตามหลักการแบ่ง สินสมรสของกฎหมายลักษณะผัวเมีย พิพากษาแก่เป็นว่า โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางแสร้ ศิริออร์มีกรรมสิทธิ์ร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในอาคารโรงเรียนศิริวัฒนาและตึกแถวสามชั้น ๙ คูหาเป็น

จำนวนหนึ่งในสามส่วน ให้เพิกถอนการโอนระหว่างจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เฉพาะส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์ดังกล่าวเสีย นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

วิศิษฐ์ ลิ้มานนท์ · สุพจน์ นาละพินธุ · วีระชัย สูตรสุวรรณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/5245/2531>